

سُورَةُ الْمُطَفِّفِينَ ﴿٨٣﴾ MUTAFFİFİN SÛRESİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Mekke'de nâzil olmuştur. 36 âyet, 199 kelime, 734 harften ibarettir. Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem, Medine-i Tahire'ye teşrif etmeden evvel oradaki insanların çoğu yahudi olduğundan, yahudi de fitraten hilekâr olduğundan, aralarında tartı ve ölçülerde çok hilekârlık oluyordu. Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem oraya teşrif ettikten sonra, âyet-i kerimeler emri gereğince gitgide ölçü ve tartılarını Müslümanlar iyileştirdiler.

Ölçü ve tartılarında hile yapanları kötüleyerek başladığı için bu adı almıştır.

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ 1-

وَيْلٌ Veyl olsun! Veyl; azap kelimesidir. Cehennemde bir derenin adıdır. لِّلْمُطَفِّفِينَ Mutaffifin kimdir. Ya ölçüde ya da tartıda noksan yapanlar.

Eksik ölçüp tartanların vay haline!

الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ 2-

إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ O mutaffifler, noksan verenler.

يَسْتَوْفُونَ Ne zamanki halktan kendilerine bir şey aldıkları zaman tam ölçerler.

وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ 3-

Kendileri, başkalarına bir şey ölçtükleri veya tarttıkları zaman eksik ölçer ve tartarlar. Noksan yapan hilekârlara yazıklar olsun.

Bir hadis-i şerifte; "Şu beş kötü haslete, beş türlü cezâ vardır.

a) Ahdini bozan kavme Âllâh-û Teâlâ, düşmanlarını musallat eder.

b) Âllâh-û Teâlâ'nın inzal ettiğinin gayriyle hükmedenlerin aralarında fakirlik yayılır.

c) İçlerinde hayâsızlık zahir olan kavim arasında ölüm yayılır.

d) Eksik ölçen, tartanları kıtlık yakalar.

e) Zekât vermeyenlerin ve halkı zekât vermekten men edenlerin de yağmurları kesilir" buyurulmuştur.

أَلَّا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ 4-

أَلَّا يَظُنُّ bu noksan Zannetmezler mi, yakın etmezler mi bu noksan ölçen, tartanlar. أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ Büyük bir günde hesap vermek için diriltilecekler. Onlar tekrar diriltileceklerini zannetmiyorlar mı?

لِيَوْمٍ عَظِيمٍ 5-

Büyük bir gün için, azim bir günün cezâsını görecekler.

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ 6-

Öyle bir gün ki insanlar o gün, Rablerinin huzurunda divan duracaklar.

(İbni Ömer bu sûreyi okurken altıncı âyete gelince hüngür hüngür ağlamıştır.

Bir bedevi, Abdullah bin Mervan'a "Âllâh'ın ölçü ve tartıda hır leye sapanlar hakkında ne söylediğini bildiğin hâlde, Müslümanların malını ölçüsüz, tartısız zahmetsiz almakta devam ediyorsun" demiştir.

Bir hadiste "Bir kimse, sattığı kusurlu malının kusurunu gizlerse, Âllâh'ın azabı ve meleklerin lâneti o kimsenin üzerine yağmaya devam eder" buyurulmuştur.

7- كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَّارِ لَفِي سِجِّينٍ ط

Gerçek şu ki كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَّارِ لَفِي سِجِّينٍ ط Kötülük edenlerin yazısı, kaderi muhakkak siccin denen cehennemdedir.

8- وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِجِّينٍ ط

Siccinin ne olduğu sana anlatıldı mı?

9- كِتَابٌ مَرْقُومٌ ط

O, amellerin sayılıp yazıldığı bir kitaptır.

10- وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِيْنَ ط

Vay hâline! Dünyada iken mağrur olmuştur. Kıyâmeti inkâr edenlerin hâline, veyl olsun.

11- الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ط

Onlar, hesap ve cezâ gününü tekzib edenler, yalan sayanlardır.

وَمَا يُكَذِّبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ 12-

Hâlbuki o gün ancak haddi aşan, günâhlarında ısrar eden kimse tekzib eder.

Bir insanda mal, malı ziyâdeleştirir. İlim, ilmi ziyâdeleştirir. Fısk-ı fücur da fücur isyânı ziyâdeleştirir.

إِذَا تُلِيٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ 13-

Ne zamanki âyat-i beyyinatımız, Kur'an-ı Azimüşşân'ın âyetleri, onlara okunduğu zaman. قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ. "Evvelkilerin masalları" derler.

كَأَلَّا بَلَ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ 14-

Hayır, öyle değil bilâkis onların kazanmakta oldukları kötülükler, kâlblerini paslandırmıştır. Hakla bâtilı temyiz edemez olmuşlardır.

Bir hadis-i şerifte şöyle buyurulmuştur. "Kul bir günâh işlediği vakit, kâlbinde siyah bir nokta hâsıl olur. Günâh arttıkça o siyahlıkta artar. Nihâyet siyahlığı bütün kâlbini kaplar."

كَأَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَّحْجُونَ 15-

Evet, onlar şüphesiz o gün, Rablerini görmekten mahrumdurlar. Hicapta kalacaklardır. (O'nu görmekten yahut kurtuluşdan uzak, mahrumdurlar.

İmâmı Şâfiî; "Bu âyet-i celile, Mü'minlerin Cemâl-i İlâhî'yi müşahede edeceklerine bir delildir. Zira böyle olmamış olsaydı, tahsisi bir şey ifade etmezdi" demiştir.

16- ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ ط

Sonra onlar muhakkak cehenneme girecekler.

17- ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ط

Sonra da onlara; "İşte bu yalanlayıp durduğunuz azab budur" denilecek.

18- كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّنَ ط

Hayır! Andolsun salihlerin kitabı (amel defterleri) illiyyûndadır. İlliyyin; bu kelime hakkında yedinci gök denilmiş. Göğün üstünde, Arş'ın sağ ayağı denilmiş. Sidre-i Müntehâ denilmiş. Yerlerin en yükseği denilmiştir.

19- وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ ط

İlliyyûn'un ne olduğunu sana söyleyen oldu mu? Bildin mi sen, illiyyûn nedir? Yahut "Ne illiyyûn! Ne yaman illiyyun!"

20- كِتَابٌ مَرْقُومٌ ط

O amellerin sayılıp yazıldığı bir kitaptır. Yazılmış, mühürlenmiş bir kitap.

21- يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ط

O kitabı, Âllâh'a yakın olanlar görür. Ona, Âllâh'a yaklaştırılmış melekler şahit olurlar.

22- إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ط

Kuşkusuz iyiler bir nimet içinde cennettedirler.

عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ-23

Onlar orada koltuklar, divanlar üzerinde etrafa bakacaklar. Cennetin diledikleri manzaralarına, diledikleri gibi bakacaklar.

تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ-24

Onların yüzünde o nimetin parıltısını, o nimet ve mutluluk neşesinin parlaklığını yüzlerinde tanırısın. Yâni her gören tanır, neşeli ve mutlu oldukları, İyi kullar oldukları yüzlerinden belli olur.

يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ خَمْرٍ-25

Kendilerine mühürlü, damgalı hâlis bir içki sunulur. "Neşesi ve lezzeti çok, sersemlik ve baş ağrıtmaya özelliği olmayan."

خَتَامُهُ مِسْكٌ وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ-26

Sonu misk; bitimi, kesimi misk. İçildiği zaman sonu bir misk kokar. İçilirken tat alma lezzetinin mükemmelliğini gidermemek için, misk kokusu içimin sonunda duyulmaya başlar.

Bu dünyada nefis şeyler elde etme yarışı yapıp imrenecek olanlar. Çünkü bu misk olan sonuç bu sonsuz neşe, öyle enfes öyle yüksekliktir ki asıl yarışı yapılacak şey odur.

Haset eden olgunluk ve kemâle düşmandır. Haset ettiği kimşenin zarar görmesinden, nimetinin yok olmasından memnun kalır. Burada sözü edilen yarışçı ise olgunluğa âşıktır. O, karşısındaki aşığı düşmesini değil, kendisinin daha ileri gitmesini ister.

وَمَزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ-27

Tesnim; Cennet çeşmelerinden bir çeşmenin adıdır. Havada yükseltilmiş olarak akıp kablalarına yeteri kadar dökülür. Onu derecesi yüksek olanlar içer, içenleri yükseltir.

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ 28-

Bir pınar, bir çeşme ki o Tesnim. Âllâh'a yaklaştırılmış olanlar içer yâni aynen içerler, sade o Tesnim'i içerler. İçme işlerini onunla yaparlar. Tesnimin, o mühürlü saf şaraptan daha üstün ve güzel olduğu anlaşılır.

إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ 29-

Gerçek o, suç işleyenler yâni o haddi aşmış olan günâhkâr yalancılar, imân edenlere gülüyorlardı. Mekke'de; Ebû Cehil, Velid bin Mugire, Âs bin Vâil ve benzeri Kureyş müşrikleri. Ammar, Süheyb, Habbab ve Bilâl gibi fakir Mü'minlerle alay ediyorlardı. Âyetin sebab-i nüzulünün bu olduğu rivayet edilmiştir.

وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَرُونَ 30-

Müminler, o günâhkârların veya o günâhkârlar Mü'minlerin yanlarından geçtiklerinde, günâhkârlar birbirlerine kaş göz hareketleri ile alay ederlerdi.

وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ 31-

O günâhkâr (müşrik)ler, buldukları yerlerden evlerine, ailelerine döndükleri zaman da zevklenerek Mü'minlere yaptıklarını birbirlerine söyleyip, eğlenerek gülüşe gülüşe giderlerdi.

وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَؤُلَاءِ لَضَالُّونَ 32-

Kâfirler, Mü'minleri gördüklerinde o günâhkâr suçlular قَالُوا derlerdi; إِنَّ هَؤُلَاءِ لَصَّالُونَ "Cidden bunlar kuşkusuz sapıklık içindedir. Göz önünde hazır dünya nimetine bakmıyorlar da aslı var mı yok mu belli olmayan âhret sevâbına inanarak akılsızlık ediyor" diye bütün Mü'minleri şaşkın ve sapık olduklarına hükmediyorlardı.

33- وَمَا أُرْسِلُوا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ

Oysa böyle diyen (kâfir) günâhkâr suçlular, o Mü'minlerin üzerine Âllâh tarafından muhafız gönderilmemişlerdir. Kendileri sonunu düşünmeyerek günâh içinde yuvarlanırken, onlara acıyorlarmış gibi hakemlik etmeye hakları yoktu.

34- فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ

Bugün de yâni o kâfirlerin inanmadıkları bu öldükten sonra dirilme, kalkış, cezâ gününde. İmân edenler, kâfirlere gülecekler.

35- عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ

O Mü'minler divan, koltuklar üzerinde bakacaklar. (O kâfirlerin, o kibir ve gururdan, o zevk ve eğlenceden sonra cezâlarını çekmek üzere cehenneme girdiklerini, İlliyyun cennet koltuklarından seyrederek) gülecekler.

36- هَلْ تُؤْتِبُ الْكُفَّارَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

Nasıl? Kâfirlere ettiklerinin karşılığı verildi mi? Evet, hep ettiklerini buldular, cezâlarını çektiler. Mü'minlerin o gün kâfirlere gülmesi, kâfirlerin önce onlara gülmelerinin karşılığıdır.

﴿٨٤﴾ سُورَةُ الْإِنْشِقَاقِ İNŞİKAK SÛRESİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Mekke'de nâzil olmuş. 25 âyet, 107 kelime, 440 harften ibarettir. Göğün yarılmasından söz ettiği için bu adı almıştır.

1- إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ

Gök yarıldığı (veya parçalandığı) vakit. Göğün inşikâkı; bu âlemin değişmesi için yukarı tarafından gelen İlâhi emrin, inmek ve gerçekleşmek üzere gökte ortaya çıkışıdır.

2- وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ

İtaat ediyor رَبِّهَا Rabbinin emrine, وَحُقَّتْ Hak'kın emrine itâat eder. O'na yaraşır şekilde boyun eğdiği zaman, "hak oldu" da. "el-Hakka"dan olup büyük olayların ve felâketlerin olacağı kıyâmet gününün gerçekleşmesi.

3- وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ

Yer uzatılıp düzlendiği ve yerküre uzatılıp genişletildiği zaman, dağları ve dereleri yerle bir edilip düzlendiği,

4- وَالْقَتَّ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ